

FAKULTA FILOZOFICKÁ ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI Katedra filozofie	PROTOKOL O HODNOCENÍ PRÁCE

Práce (co se nehodí, škrtněte): ~~diplomová~~ / bakalářská

Posudek (co se nehodí, škrtněte): ~~vedoucího~~ / oponenta

Práci hodnotila (u externích hodnotitelů uveďte též adresu a funkci ve firmě): Mgr. Jitka Paitlová, Ph.D.

Práci předložila: Jana Flegrová

Název práce: Feministické reflexe koncepce mezipohlavních vztahů Charlese Darwina

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn):

Cíl práce – tj. „představit Darwinovo pojetí mezipohlavních vztahů a odezvu, kterou jeho teze budily v dílech jeho současnic“ se zaměřením na „feministicky orientovanou kritiku Darwinova díla a možnosti interpretace principů evoluční teorie ve prospěch feministických zájmů“ (s. 2) – byl naplněn. Nadto vedle dobové kritické reflexe Darwinových tezí autorka doplnila i několik současných perspektiv na mezipohlavní rozdíly.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Text práce je přehledně strukturovaný, představované argumenty dobře zdůvodněné a celkově je autorčin výklad tématu na vysoké úrovni informativnosti a čtivosti zároveň. V první části autorka představuje základní myšlenky dvou kontrastních směrů týkajících se rovnosti mužů a žen, tedy na jedné straně argumenty pro zrovnoprávnění žen (Millův utilitaristický argument a Thompsonův socialistický argument) a na straně druhé argumenty pro předpoklad vrozených rozdílů mezi muži a ženami (Ruskinovo nábožensko-biblické zdůvodnění a Darwinovo vědecko-biologické zdůvodnění založené na analogii se zvířaty). Poté se autorka zaměřuje na výklad principu pohlavního výběru na základě Darwinova díla *O původu člověka*, z něhož vyplývá teze o vrozených rozdílech mezi muži a ženami, kdy „muž ve všem, oč usiluje, dosahuje vyšší dokonalosti než žena“ (s. 11).

V další části autorka uvádí jednotlivé představitelky darwinistického feminismu, které viděly možnost sloučit principy evoluční teorie s feministickými postoji. Blackwell souhlasila s Darwinovými tvrzeními, podle kterých se ženy od mužů zásadně liší, nicméně to podle ní nezdůvodňuje nadřazenost mužů nad ženami, neboť stejně tak by bylo možné na základě výběru vhodných poznatků vyvozovat, že nadřazeným pohlavím jsou ženy. Gardener vyvracela tehdejší kraniologické závěry o rozdílech ve velikosti a struktuře mužských a ženských mozků. Gilman ukázala, že závislost žen na mužích je v přírodě naprostá anomálie, na základě čehož kritizovala zamezování ženám angažovat se ve veřejné sféře, čímž se podle ní vývoj lidstva redukoval na polovinu jeho potenciálu. Gamble interpretovala principy Darwinovy evoluční teorie způsobem, který podle ní dokazoval intelektuální nadřazenost žen nad muži, neboť ženská role v procesu pohlavního výběru je důležitější než mužská, protože řídí celý vývoj mužských jedinců.

V poslední části autorka krátce reflektuje současný vědecký diskurz a zmiňuje studie, které ukazují například to, že skutečnost, že věda byla doménou mužů, ovlivnila nejen otázky, které si věda kladla, ale také interpretace dat nebo jazyk, jakým byly poznatky sdělovány. Nově se ve vědě pracuje s pojmem gender ve smyslu pohlaví jako sociálního konstruktu vedle biologicky daného pohlaví. Nadto dokonce současní evolucionisté ustupují od pojetí, podle kterého je pohlaví chápáno pouze jako genotyp (kategorie determinovaná ryze geneticky) a pracují s předpokladem, že pohlaví zahrnuje také složku fenotypickou (fenotyp představuje výsledek spolupůsobení genotypu, epigenetiky a prostředí). Jak autorka uvádí, hovoří se dnes o tzv. plastickém pojetí pohlaví, z něhož vyplývá, že se většina znaků mezi pohlavími značně překrývá.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Práce je formálně v pořádku. V textu se vyskytují jen drobné stylistické neobratnosti (na s. 4/10/11/23/28 „jejich“/„jeho“/„jejím“/„jejích“ namísto „svých“/„své“/„svým“) a zanedbatelné formální chyby (na s. 5, 15, 16, 24 chybí tečka na konci věty). Jak již bylo zmíněno, text je přehledný a čtivý. Odkazy i seznam literatury jsou správně (jen není jasné, proč posledních 7 položek od konce seznamu zdrojů je na šedivém pozadí).

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELKY (celkový dojem z práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Autorka si vybrala zajímavé téma, které velmi pěkně zpracovala, a to zcela adekvátně úrovni bakalářské práce. Znovu vyzdvihují, že text je veskrze čtivý, vysoce informativní a tematicky konzistentní. Oceňují, že autorka používá spektrum relevantní zahraniční literatury, a to i velmi aktuální, zejména knihy Hamlinové *From Eve to Evolution: Darwin, Science, and Women's Rights in Gilded Age America* (2014) či Sainiové *Inferior: How Science Got Women Wrong-and the New Research That's Rewriting the Story* (2017) a další studie. Struktura práce je originální, ačkoli v textu se neobjevují myšlenky samotné autorky, což je zcela pochopitelné kvůli zachování odborného vyznění vzhledem k fragilitě tématu feminismu v českém prostředí.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

1. Na s. 4 píšete, že „sklon k vymezování odlišných sfér pro muže a ženy má kořeny dříve než ve viktoriánském období“. Dokážete specifikovat kdy?
2. Na s. 12 píšete, že „některé mechanismy pohlavního vývoje Darwin z dnešního pohledu správně identifikoval jako faktory hrající roli v pohlavním výběru, čímž dal základ k zhotovení současných hypotéz, které zohledňují nové poznatky“. Můžete to opět upřesnit?
3. Na s. 14 píšete o intersexuálním výběru jako preferenci jedinců opačného pohlaví. Lze tuto kategorii použít i v kontextu homosexuálně orientovaných lidí?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověla): VÝBORNĚ

Datum: 28.5.2023

Podpis: